

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rkp. 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 301-2/2008/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

69/2009. (III. 25.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) budapesti panaszos 2008. október 30-án előterjesztett **panaszát** a 2009. március 25-én megtartott zárt ülése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv, a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) vezetőjéhez.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, ezért a Testület a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 93. §-ának (2) bekezdése szerint a panasz áttételéről döntött.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos beadványában azt sérelmezte, hogy a 2008. október 23-ai rendezvények (elsősorban a Magyarok Világszövetsége által megtartott demonstráció) során a sorfalat álló rendőrök közül többen az arcukat eltakaró símaszket viseltek. Több ilyen öltözetű személyhez intézett kérdést, hogy miért használják ezt az Öltözködési Szabályzatban nem rendszeresített ruházatot, de választ nem kapott. Telefonon érdeklődött a 112-es számon, ahol visszakérdeztek, hogy volt-e a rendőrökön azonosító szám, ő igenlő választ adott, de ragaszkodott eredeti kérdéséhez, hogy ez a ruhadarab hivatalosan viselhető-e vagy tiltott. Az ügyeletes választ nem tudott adni, annyit mondott csak: az nincs előírva, hogy lehet használni, de az sem, hogy nem. Panasza szerint a leírt öltözetű személyek látványa és jelenléte benne félelmet keltett, felidézve a 2006. október 23-án történt eseményeket.

Befejezésként közölte, hogy a panaszában leírt rendőri eljárást (a közterület minden logikus érv hiányában való indokolatlan körbezárását, a tájékoztatási kötelezettség teljes megtagadását, a központi rendőri szerv felháborító ügyintézését), az emberi és alkotmányos jogai durva megsértésének tartja, ezért kérte a rendőrök felelősségre vonását.

II.

A Testület a panasz elbírálásához szükséges információk beszerzése érdekében megkereséssel fordult Budapest rendőrfőkapitányához, aki az alábbi tartalmú tájékoztatást bocsátotta a Testület rendelkezésére.

1. Budapest rendőrfőkapitánya 110-60/2008. ált. számú egyedi utasításában az Rtv. 30. §-ának (1), valamint (3) bekezdése alapján Budapest teljes területére fokozott ellenőrzést rendelt el 2008. október 22-én 0 órától 2008. október 25-én 24 óráig. A központi biztosításba beosztott rendőri állomány a fokozott ellenőrzés keretében figyelemmel kísérte a rendezvényekre érkezőket, megakadályozta az esetleges jogsértések kialakulását. Ennek során szűrőpróbaszerű igazoltatásokat, ruházat- és csomagátvizsgálást hajtott végre. Az utasítás indokolása tartalmazza mindazokat a jogszabályokat, amelyek a fokozott ellenőrzés elrendelését lehetővé teszik, és azt a helyzetet, amely a bejelentett rendezvények jellege és nagy száma miatt ezt az intézkedést elkerülhetetlenül szükségessé tette.

2. Az úgynevezett símaszk vagy kámzsa viselésével kapcsolatban – részben a konkrétan panaszolt eseményekkel összefüggésben és részben pedig általános tartalommal – az országos rendőrfőkapitány az alábbi tájékoztatást adta.

A Szabadság téren 2008. szeptember 20-án tartott demonstráció elveszítette békés jellegét, mivel néhány személy pirotechnikai eszközökkel kezdte dobálni a biztosításban résztvevő rendőröket. Ezért az állomány néhány tagja tűzálló kámzsát húzott fel, mert a korábbi demonstrációk alkalmával a rendszeresített védőfelszerelések ellenére ilyen eszközöktől, illetve Molotov-koktéloktól több rendőr arca megsérült. Akkor az érintett rendőrök a kámzsa viselésére nem kaptak utasítást, azt saját belátásuk alapján, de saját testi épségük védelmében alkalmazták.

A Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) 70/D. §-ának (1) bekezdése értelmében a Magyar Köztársaság területén élőknek joguk van a lehető legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez. Ezt a jogot a Magyar Köztársaság többek között a munkavédelem intézményének megszervezésével valósítja meg. A munkavédelem feladata a munkát végző, dolgozó ember testi épségének és egészségének megóvása, munkaképességének, alkotóerejének megőrzése, védelme. A szakirányú nemzetközi szervezetek és hivatalok is hasonló előírásokat fogalmaztak meg az ember testi és lelki egészségéhez kapcsolódó dokumentumaikban.

A fentiekkel áll összhangban a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvtv.), amely az Alkotmányban foglalt elvek alapján szabályozza az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés személyi, tárgyi és szervezeti feltételeit, a szervezeten munkát végzők egészségének, munkavégző képességének megóvása és a munkakörülmények humanizálása érdekében, megelőzve ezzel a munkabaleseteket, és a foglalkozással összefüggő megbetegedéseket.

Az Mvtv. 1. §-ának (2) bekezdése értelmében a Magyar Köztársaság területén munkát végzőknek joguk van a biztonságos és egészséges munkafeltételekhez. Az Mvtv. az alapelvek között határozza meg a 2. § (2) bekezdésében, hogy a munkáltató felelős az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósításáért, melynek módját a 2. § (3) bekezdése alapján – a jogszabályok és a szabványok keretein belül – a munkáltató határozza meg.

A fentiek megvalósulása érdekében további szabályozást tartalmaz a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény 67. §-ának a) pontja. E szerint a szolgálati viszony keretében a munkáltatói jogkört gyakorló előljáró köteles a hivatásos állomány tagja részére az egészséges és biztonságos szolgálatteljesítés feltételeit biztosítani.

A leírtakkal teljes mértékben harmonizálva az előljáró ilyen kötelességeinek teljesítésére szolgál többek között a csapatszolgálati szabályzat kiadásáról szóló 11/1998. (IV. 23.) ORFK utasítás (a továbbiakban: ORFK utasítás) 296/A. pontja. Ennek beiktatását a 15/2006. (XI. 3.) OFRK utasítás rendelte el a 2006. október 23-án lezajlott tömegdemonstrációk rendőrségi kezelése kapcsán felmerült normaalkalmazási kérdések fel- és megoldása, az egységes gyakorlathoz szükséges szabályozás kialakítása érdekében. A módosítás szerinti kiegészítés alapján a tömegoszlatást végző állomány ellen irányuló támadás, vagy annak veszélye esetén a testi épség és az egészség védelme érdekében lehetőség van maszk viselésére.

Az igazságügyi és rendészeti miniszter 2008. február 4-én írta alá az MSA Gallet MO5001R típusú ütészálló védősisak rendszerbevitelét. A védőeszköz műszaki leírásának III. részében a 2.21. pont tartalmazza, hogy a sisak tartozékát képezi 2 db, a szemrésznél kialakított nyílással ellátott, fekete színű lángálló csuklya (védőkámzsa), amely így, ezzel együtt került 3347/2008. számon rendszeresítésre.

A rendőrfőkapitány álláspontja szerint a kámzsa használatával a rendőrség tagjai nem válnak egyszerűen „arctalan tömeggé”, ugyanis az egyedi azonosíthatóságukat lehetővé teszi a ruházatukon, felszerelésükön elhelyezett azonosító számuk, mely minden esetben konkrét személyekhez kapcsolható. Az azonosíthatóságukat jellemzően nem az arcuk láthatósága, hanem a szolgálati azonosító jelvéyszámukkal megegyező számot tartalmazó hímzett azonosító számsor garantálja.

A hímzett azonosító 20 mm magas, 64 mm széles, sötétkék alapszínű, amelynek hímzett kerete, illetőleg az arra hímzett számok ezüstsínű cérnával készülnek, a

számok 10 mm magasságúak. Az azonosító, kialakításából adódóan jól látható, ugyanis az alapszín és a számok színe között erős kontraszt mutatkozik.

A kámzsa a ruházaton lévő, jól látható módon elhelyezett azonosító számokat nem takarja, így – az azonosító számok alapján – a biztosításban résztvevő valamennyi rendőr azonosítható. Az azonosító számok szabályszerű viselését, láthatóságát a biztosítás parancsnoka az alparancsnokokkal a demonstrációk során egy napon belül is több ízben ellenőrizteti.

A kámzsát valamennyi rendőri egység használja, alkalmazására mindenhol munkavédelmi eszközként kerül sor, tekintettel azonban arra, hogy igénybevételének szükségessége nem minden esetben mérhető fel előre, előfordulhat, hogy az állomány már kámzsában vonul ki a feladat ellátására – ahogyan ez 2008. október 23-án is történt.

A főkapitány végső következtetése a leírtak alapján az, hogy ilyen esetekben a rendőrt nem az arca, hanem az egyedi azonosító száma alapján lehet kétséget kizáróan azonosítani.

III.

1. A panaszos beadványában sérelmezte „a közterület minden logikus érv hiányában való indokolatlan körbezárását”. Ezzel összefüggésben a Testület az alábbi megállapításokat teszi.

A Testület rendelkezésére bocsátott iratok tanúsága szerint Budapest rendőrfőkapitánya 2008. október 22-én 0 órától 2008. október 25-én 24 óráig rendelt el fokozott ellenőrzést, amely így október 23-án egész nap érvényben volt. Erre a napra a BRFK honlapján hozzáférhető tájékoztatás szerint összesen 44 rendezvényt jelentettek be Budapest különböző pontjaira, amelyek közül a rendőrség 29-et normál, míg 15-öt kiemelt kockázatúnak minősített.

Az Rtv. fokozott ellenőrzést szabályozó 30. §-ának (1) bekezdése értelmében „a rendőrség [...] a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén az oda belépőket vagy az ott tartózkodókat igazoltathatja”. A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) kapcsolódó, 39. §-a értelmében „a fokozott ellenőrzés összehangolt és koncentrált rendőri szolgálati tevékenység, amelynek során a rendőrhatalóság illetékességi területét vagy annak egy részét lezárják, és az ott tartózkodókat igazoltatják”.

Annak megítélése kapcsán, hogy a rendőrség a fokozott ellenőrzés elrendelésének lehetőségével az említett napon indokoltan élt-e, a Testület jelentőséget tulajdonított a közelmúlt rendezvényekkel összefüggő tapasztalatainak. Ebből kiindulva, tekintettel a rendezvények és várhatóan a résztvevők igen nagy számára, alappal lehetett számítani

a demonstrációk helyszínén, illetve azok közelében rendbontók megjelenésére, a közrendet és köznyugalmat megzavaró eseményekre. Ezért a Testület megítélése szerint a rendezvények helyszínéhez közeli területekre nézve a rendőrség indokoltan rendelt el fokozott ellenőrzést.

A Testület ugyanakkor megjegyzi, hogy a fokozott ellenőrzés elrendelése adott esetben a jogszabályi felhatalmazáson túli felhatalmazást konstituálhat, ezért a Testület a jövőre nézve is fenntartja a jogot arra, hogy a fokozott ellenőrzés elrendelésének indokoltságát és megalapozottságát az arányosság követelményének szempontjából, konkrét egyedi ügyekben vizsgálat tárgyává tegye.

2. A panaszos sérelmezte, hogy a rendezvények biztosításába beosztott állomány tagjai védőkámzsát viseltek. A kámzsa viselésével kapcsolatosan a Testület elfogadta az országos rendőrfőkapitány fentebb ismertetett okfejtését az alábbi megjegyzésekkel.

A országos rendőrfőkapitány által hivatkozott ORFK utasítás 296/A. pontja alapján a tömegoszlatást végző állomány ellen irányuló támadás, vagy annak veszélye esetén a testi épség és az egészség védelme érdekében lehetőség van maszk viselésére. A főkapitány jelzi továbbá, hogy a szemrésznél kialakított nyílással ellátott, fekete színű lángálló csuklya (védőkámzsa) az MSA Gallet MO5001R típusú ütészálló, 2008. február 4-én rendszeresített védősisaknak képezi tartozékát.

A Testület meg kívánja jegyezni, hogy a fenti hivatkozások alapján nem teljesen egyértelmű a védőkámzsa viselésének szabályozása azokban az esetekben, amikor arra nem az MSA Gallet MO5001R típusú ütészálló védősisak tartozékként kerül sor. Az utalt ORFK utasítás felhatalmazása csupán a tömegoszlatást végző, tehát a jogellenesen összegyűlt vagy jogellenes magatartást tanúsító tömeg szétesztatása során fellépő állományra terjed ki, és a maszk viselését az állomány ellen irányuló támadás, vagy annak veszélye esetén teszi lehetővé. Kérdés ugyanakkor, hogy a rendelkezés mennyiben jogosítja fel az állomány rendezvények biztosításában részt vevő tagjait hasonló védőeszköz használatára olyan esetben, amikor a tömegoszlatás közvetlen veszélye még nem áll fenn. A Testület fel kívánja hívni az országos rendőrfőkapitány figyelmét, hogy a nem kellően konkrét rendelkezést tartalmazó megfogalmazás adott esetben magában hordozza az inkohérens jogalkalmazás veszélyét.

Jelen esetben a Testület tudomására jutott információk alapján nem volt megállapítható, hogy pontosan mely rendőrök és milyen körülmények között alkalmazták testi épségük megóvása érdekében ezt az eszközt. Erre, valamint arra a körülményre tekintettel, hogy a rendőrök egyedi azonosíthatóságát az általuk viselt azonosító számok megfelelően biztosították, és amennyiben a panaszos konkrét rendőr által foganatosított, meghatározott intézkedés ellen kívánt volna panasszal élni, azt megtehetette volna, a Testület álláspontja szerint a panaszos panasz előterjesztéséhez való jogát nem érte sérelem.

3. A panaszos végül sérelmezte, hogy előbb több kámzsát viselő rendőrtől, majd a rendőrség 112-es segélyhívó számán keresztül kért felvilágosítást a kámzsa viseléséről, de számára elfogadható, egyértelmű választ nem kapott.

Az Rtv. 24. §-ának (1) bekezdése értelmében a rendőr köteles a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni. A Testület eddigi gyakorlata szerint adott esetben jogsérelmet valósíthat meg az intézkedő rendőr azzal, ha a fenti rendelkezésnek olyan módon nem tesz eleget, hogy az eljárása alapjául szolgáló rendelkezésekről – akár a panaszos kérdésre – nem ad tájékoztatást. A rendőr ezen kötelezettsége nem korlátlan, a tőle elvárhatóság megítélése azonban az egyes esetek mérlegelését igényli.

A panaszos által sérelmezett felvilágosítás-kérés kapcsán a Testület értékelte a panaszos kérdéseinek okát és jellegét. Mivel a panaszos nem hozott a Testület tudomására olyan különösen fontos érdeket, amely a kért felvilágosítás hiányában sérelmet szenvedett volna, illetve őt a kámzsa-viselés közvetlenül semmilyen módon nem érintette, a Testület nem tartotta indokoltnak, hogy alapjogi jogsérelmet állapítson meg.

A fentiek alapján a Testület a panaszos beadványában előadott sérelmeit nem tartotta megalapozottnak, álláspontja szerint a rendőrök magatartása nem valósította meg a panaszos valamely alapvető jogának – így különösen tisztességes eljáráshoz való jogának – sérelmét, ezért a panasz áttételéről döntött.

Budapest, 2009. március 25.

Dr. Kaltenbach Jenő

elnök,

előadó testületi tag

Dr. Juhász Imre

elnökhelyettes, testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra

testületi tag

Dr. Féja András

testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf

testületi tag